

Inhoudsopgave

Inleiding

- **Wegwijzers naar een nieuw sociaal contract**
Bea Cantillon & Stijn Latré 11

Deel 1

Wegcode: het sociale contract herbekeken 17

- **De rechtsstatelijke *Leviathan*. Over Thomas Hobbes in tijden van crisis**

Maurice Adams 19

1. Inleiding 19

2. Hobbes als absolutist 20

3. De rechtsstatelijke Hobbes 23

4. De hedendaagse Hobbes 28

a. Het rechtsstatelijke potentieel van legaliteit in tijden van crisis 29

b. De staat als artefact vs. toe-eigening van de staat 31

c. Hoeveel overheid is nodig om vrij te kunnen leven? 32

5. Tot slot 34

Literatuur 35

- **Jean-Jacques Rousseau over sociaal verdrag, eigendom en de rechtvaardige staat**

Willem Lemmens 39

1. Eigendom en publiek goed 39

2. Discours sur l'inégalité: het janusgezicht van de eigendom 40

3. Du Contrat Social of de vraag naar de legitieme soeverein 42

4. Eigendom, staat en rechtvaardigheid 44

Literatuur 47

• John Locke in context. De historische opkomst van het moderne sociale contract	
Alexander Rosenthal Pubul	49
1. ‘Lockeaans liberalisme’ en whig-geschiedenis	49
2. Het liberale liberalisme van Locke gedefinieerd	51
3. De uitdaging van het absolutisme en het patriërchaat in de zestiende en begin zeventiende eeuw	53
4. De socialecontracttheorie van de jezuïeten – Het antwoord op het moderne absolutisme	54
5. Filmers kritiek op het jezuïtische constitutionalisme	55
6. Lockes Two Treatises of Government	56
Literatuur	58
• De rechtvaardigheidstheorie van John Rawls	
Antoon Vandavelde	61
Literatuur	68
• Het libertarisme van Robert Nozick	
Antoon Vandavelde	71
Literatuur	77
• Anthony Atkinson en het sociale contract	
Koen Decancq	79
1. Atkinson en het sociale contract	80
2. Atkinson en het meten van ongelijkheid	81
3. Atkinson en de rol van de overheid	83
Literatuur	86
• Piketty en het kapitalisme	
Matthias Somers	89
Literatuur	103

Deel 2

Zebrapaden: aandacht voor de zwakkeren in de samenleving

	105
• Wie betaalt de coronafactuur? De intergenerationele verdeling van inkomens en vermogens	
Sarah Kuypers	107
1. De financiële situatie van generaties vergeleken	108
2. De (waarschijnlijke) impact van COVID-19	110
3. Ongelijkheid binnen de generatie ouderen	112
4. De financiering van de coronafactuur	112
5. Conclusie	114
Literatuur	115
• Generaties en corona. Ethische perspectieven	
Benjamin De Mesel	117
1. Wie moet de crisis betalen?	118
2. Wie moet prioritair verzorgd worden?	119
3. Wie moet het eerst gevaccineerd worden?	121
Literatuur	123
• Voorbij de pandemie. Onze ruimtelijke omgeving in een nieuw perspectief	
An Rekkers	125
1. Streven naar herverdeling van publieke ruimte	125
2. Verminderen van mobiliteit	126
a. Verkorten van verplaatsingen	126
b. Veranderen van vervoerswijze	126
c. Verschonen	127
d. Verblijven	127
3. Zuurstof en zorg voor de buurt	128
4. Densiteit is een deel van de oplossing	128
5. Van droom naar werkelijkheid?	129
6. Werk in de stad	131

• De stad na corona: lessen trekken uit de lockdown	
Stijn Oosterlynck & Luce Beeckmans	133
1. COVID-19 als nieuwe aanjager van stadsvlucht?	134
2. COVID-19, de ongelijkmaker	135
3. Een meer gelijke stad na corona	136
4. Corona als gelijkmaker?	138
Literatuur	139
• De zware prijs van uitsluiting	
Esma Uçan	143
Literatuur	148
• Schuldinvoering en de schuldenpiraal. Hoe het 'doen betalen' van achterstallige schuldenproblemen verergert	
Elias Storms	151
1. Schuldinvoering in de praktijk	152
2. Minnelijke invoering: buitengerechtelijke druk	153
3. Gerechtelijke invoering: juridische uitvoering	155
4. Invoering als verhoogde aanwezigheid	156
5. De kwetsbare schuldenaar en de schuldenpiraal	157
6. Schuldinvoering als deelprobleem aanpakken	159
Literatuur	161

Deel 3

Kruispunten: solidariteit in Europa en de wereld

• Bouwen aan een sociaal Europa: de Europese pijler van sociale rechten	
Sarah Marchal	165
1. Inleiding	165
2. Een sociaal Europa?	165
3. De Europese pijler van sociale rechten	167
4. De implementatie van de EPSR	167
5. Verwachtingen voor de toekomst	169
Literatuur	170

• De Europese pijler van sociale rechten (EPSR): ook België moet aan het werk	
Anne Van Lancker	173
1. Waarom heeft Europa een pijler voor sociale rechten nodig?	173
2. Een aanbeveling van de Europese Raad over een waardig minimuminkomen	175
3. Een Europese ontwerprichtlijn over adequate minimumlonen in de EU	176
4. Een aanbeveling van de Raad over toegang tot sociale zekerheid voor werknemers en zelfstandigen	177
Literatuur	180
• Welk herstelbeleid voor een eerlijkere wereld?	
Barbara Segaert	183
Literatuur	188
• Microfinanciering: werkzaam instrument tegen armoede of loze belofte?	
Loïc De Cannière	191
1. Hooggespannen verwachtingen	191
2. Voorwaarden voor werkzame microfinanciering	192
3. Kritiek van Dufflo en Banerjee	195
4. Van microfinanciering naar financiële inclusie	197
5. Microfinanciering als laboratorium voor impactinvesteringen	198
Literatuur	200
• Macrocrisis, micro-oplossingen? Een reflectie over de mogelijke rol van microfinanciering in de nodige U-turn	
Frédéric Huybrechs & Johan Bastiaensen	203
1. Inleiding	203
2. Een kleine geschiedenis van microfinanciering	204
3. Een voor de hand liggend antwoord op huidige crisissen?	206
4. Transformatie voorbij de status quo	208
Literatuur	211

Nawoord

- De sociale zekerheid is een hoeksteen van de Europese beschaving. En van de algemeen menselijke beschaving
Geert van Istendael 215

Personalia 225